

Sygn. akt III AUa 991/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący - Sędzia: SA Magdalena Kostro-Wesołowska (spr.)

Sędziowie: SA Magdalena Tymińska

SO Artur Fryc

Protokolant: st.sekr.sądowy Aneta Wąsowicz

po rozpoznaniu w dniu 25 czerwca 2015 r. w Warszawie

sprawy M. J.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno- Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w W.

o wysokość emerytury policyjnej

na skutek apelacji M. J.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 14 kwietnia 2014 r. sygn. akt XIII U 4206/13

I. oddala apelację;

II. odstępuje od obciążenia M. J. kosztami zastępstwa prawnego organu emerytalnego w instancji odwoławczej.

Sygn. akt III AUa 991/14

UZASADNIENIE

Emeryt policyjny M. J. odwołał się od dwóch decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.: - z dnia 2 grudnia 2009 r. ponownie z urzędu, poczynając od 1 stycznia 2010 r., ustalającej wysokość jego policyjnej emerytury w związku z uwzględnieniem w wysokości świadczenia okresu służby w organach bezpieczeństwa państwa po 0,7 % podstawy wymiaru za każdy rok takiej służby, a przez to obniżającej wysokość tego świadczenia do 29,41% podstawy jego wymiaru,

- z dnia 17 grudnia 2009 r. ustalającej wysokość świadczenia w kwocie netto, tj. po odliczeniu zaliczki na podatek dochodowy i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Organ emerytalny wnosił o oddalenie odwołań i łączne ich rozpoznanie.

Sąd Okręgowy w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 19 lipca 2012 r. oddalił odwołanie i odstąpił od obciążenia odwołującego się kosztami zastępstwa procesowego organu emerytalnego. Na skutek apelacji odwołującego się Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 23 lipca 2013 r., III AUa 3014/12, uchylił powyższy wyrok Sądu Okręgowego i

przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego. Sąd odwoławczy wskazał, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy zwróci się do Instytutu Pamięci Narodowej o nadesłanie dokumentów obrazujących powstanie i zniesienie oraz organizacyjne podporządkowanie Szkół Chorażych, w których pełnił służbę odwołujący się, a także zażąda dowodu w postaci rozkazu personalnego nr (...) z dnia 31 lipca 1990 r. i na podstawie treści tego dokumentu oceni zasadność kwestionowania zaliczenia Biura (...) Wydziału (...) do organów bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (jednolity tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 1388, dalej jako: ustawa o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa). **Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2014 r. odwołania oddalił (pkt 1) i w pkt 2 postanowił nie obciążać odwołującego się kosztami zastępstwa prawnego organu emerytalnego.** Ustalił, że Instytut Pamięci Narodowej 23 października 2009r. sporządził informację o przebiegu służby odwołującego się w organach bezpieczeństwa państwa, w której potwierdził, że pełnił on służbę w tych organach od dnia 16 grudnia 1982 r. do dnia 31 maja 1989 r. Ten okres służby uwzględniono przy ustalaniu wysokości świadczenia (decyzje z 2 grudnia 2009 r. i 17 grudnia 2009 r.) poczynając od 1 stycznia 2010 r. Za ten okres służby w wymiarze 6 lat, 5 miesięcy i 16 dni świadczenie wyliczone zostało przy użyciu wskaźnika 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok służby. Na podstawie szczegółowej informacji o przebiegu służby sporządzonej przez Instytut Pamięci Narodowej na podstawie akt osobowych odwołującego się i karty ewidencyjnej Sąd Okręgowy ustalił, że pełnił on służbę:

- od 16 grudnia 1982 r. w Szkole (...) w W., Wydziale(...) na stanowisku dowódcy kompanii, - od 1 listopada 1983 r. w Szkole (...) w W., Wydziale(...) na stanowisku wykładowcy, - od 1 stycznia 1987 r. w Szkole (...) w

W., Wydziale (...) na stanowisku wykładowcy,

- od 1 sierpnia 1987 r. do 31 maja 1989 r. w Biurze (...) MSW w W., Wydziale (...) na stanowisku młodszego inspektora na wolnym etacie inspektora. Odwołujący się nie kwestionował takiego przebiegu służby, a jedynie niesłuszne zakwalifikowanie jego służby w Szkole (...) w W. oraz w Wydziale (...) Biura (...) MSW w W. jako służby w organach bezpieczeństwa państwa. Przedstawiony przebieg służby znajduje potwierdzenie w dokumentach z akt osobowych skarżącego, nadesłanych przez Instytut Pamięci Narodowej. I tak raportem z dnia 25 października 1982 r. odwołujący się zwrócił się o przeniesienie go do służby zawodowej w Szkole (...) w W.. Będąc zatrudnionym na stanowisku dowódcy kompanii odwołujący się wykonywał obowiązki wykładowcy. Sąd ustalił dalej, że decyzją z 30 października 1989 r. ustalono dla odwołującego się prawo do emerytury policyjnej na poziomie 43% podstawy jej wymiaru za 16 lat i 16 dni służby w Milicji Obywatelskiej. Decyzją z 27 lutego 2009 r. organ emerytalny ustalił wysokość emerytury po waloryzacji od 1 marca 2009 r. na kwotę 880,61 zł (netto), a zwaloryzowanej podstawy wymiaru na kwotę 3.235,18 zł.

W zaskarżonej decyzji o przeliczeniu emerytury, wydanej 2 grudnia 2009 r., łączną wysokość emerytury odwołującego się z uwzględnieniem podwyższenia z art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67 ze zm., aktualnie jednolity tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 667 ze zm., dalej jako: ustawa zaopatrzeniowa) ustalono od 1 stycznia 2010 r. na poziomie 29,41% podstawy wymiaru, co stanowi 951,47 zł brutto i 536,30 zł netto (decyzja z 17 grudnia 2009 r.). Na rozprawie 14 kwietnia 2014 r. odwołujący się zeznał, że w czasie służby w Szkole (...) MSW w W. był wyłącznie wykładowcą, a z uwagi na brak etatu wykładowcy został zatrudniony na etacie dowódcy kompanii. W jego ocenie nie pełnił on służby w organach bezpieczeństwa państwa, gdyż Biuro (...) nie zostało zlikwidowane z chwilą powstania Urzędu Ochrony Państwa, a zostało zreorganizowane. Taki stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, w aktach rentowych i w aktach osobowych, których wiarygodność nie była podważana, a także na podstawie zeznań odwołującego się. Przy takich ustaleniach faktycznych Sąd Okręgowy uznał odwołania za bezzasadne. Stwierdził, że dokumenty z akt wskazują, iż od 16 grudnia 1982 r. do

31 maja 1989 r. odwołujący się służył w organach bezpieczeństwa państwa, tak więc prawidłowe są ustalenia w tym zakresie poczynione przez organ emerytalny.

Rozważania odnośnie do podstaw powyższego stanowiska Sąd Okręgowy rozpoczął od przytoczenia treści art. 2 ust. 1 oraz ust. 3 ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa oraz wskazał, że zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Urzędzie Ochrony Państwa (Dz. U. nr 51, poz. 526, ze zm.) z chwilą utworzenia (...) Służba Bezpieczeństwa została rozwiązana, zaś po myśli art. 130 w zw. z art. 137 powyższej ustawy Urząd Ochrony Państwa utworzony został w dniu 10 sierpnia 1990 r. Służba Bezpieczeństwa (występująca pod skrótem SB), powołana ustawą w listopadzie 1956 r., podlegała pod strukturę Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, utworzonego w 1954 r. Na szczeblu wojewódzkim szefem bezpieczeństwa był formalnie zastępca komendanta wojewódzkiego Milicji Obywatelskiej. Struktura Służby Bezpieczeństwa przedstawiała się tak, że: „Na poziomie centralnym istniały departamenty i biura MSW. Ich zadania w terenie realizowały odpowiednie wydziały (i inne jednostki) ulokowane w komendach wojewódzkich MO. Od 1 sierpnia 1983 r. komendy przemianowano na wojewódzkie urzędy spraw wewnętrznych. Na niższym szczeblu, w komendach powiatowych i miejskich MO funkcjonowały referaty ds. SB (z grupami operacyjnymi, paszportów i dowodów osobistych, rejestracji cudzoziemców, (...), W). Po reformie administracyjnej z 1975 r. powiatowe jednostki MO/SB zostały zlikwidowane. Struktura terenowa została jednak po kilku latach odtworzona. W styczniu 1983 r. powołano komendy rejonowe MO, w sierpniu przemianowano je na rejonowe urzędy spraw wewnętrznych (funkcjonowały w nich pionierzy (...) i paszportów, w zależności od liczby etatów jako: grupy, referaty, sekcje lub wydziały). Dalej Sąd zważył, że z art. 1 dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z 7 października 1944 r. o Milicji Obywatelskiej (Dz. U. nr 7, poz. 33) wynika, że Milicja Obywatelska jest prawnopubliczną formacją Służby Bezpieczeństwa Publicznego. Art. 2 dekretu stanowił, że: „Do zakresu działania Milicji Obywatelskiej należy: a) ochrona bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego; b) dochodzenie i ściganie przestępstw; c) wykonywanie zleceń władz administracyjnych, sądów i prokuratury w zakresie prawem przewidzianym. Art. 3 stanowił, że organizacja Milicji Obywatelskiej pod względem terytorialnym przystosowana jest do podziału administracyjnego państwa na województwa i powiaty. Art. 4 stanowił, że Milicja Obywatelska podlega Kierownikowi Resortu Bezpieczeństwa Publicznego. Na czele Milicji Obywatelskiej stoi Komendant Główny. Podobnie w dekrete z 21 grudnia 1955 r. o organizacji i zakresie działania Milicji Obywatelskiej (Dz. U. nr 46, poz. 311), w art. 1 postanowiono, że Milicja Obywatelska jest uzbrojoną formacją, powołaną do ochrony spokoju, ładu, porządku i bezpieczeństwa publicznego. Do 1983 r. funkcjonowanie SB na gruncie ustawowym było regulowane przepisami o Milicji Obywatelskiej, jak również funkcjonariusze pełniący służbę w SB byli formalnie funkcjonariuszami Milicji Obywatelskiej (patrz ustawa z 31 stycznia 1959 r. o służbie funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej Dz. U. z 1973 r. nr 23, poz. 136 ze zm.). Dopiero 14 lipca 1983 r. doszło do uchwalenia ustawy o urzędzie Ministra Spraw Wewnętrznych i zakresie działania podległych mu organów (Dz. U. nr 38, poz. 172). W jej art. 6 ust. 1 stwierdzono: „Funkcjonariusze Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej w celu rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw i wykroczeń oraz innych działań godzących w bezpieczeństwo państwa lub porządek publiczny wykonują czynności: operacyjno-rozpoznawcze, dochodzeniowo-śledcze i administracyjnoprawne.” Zakres praw i obowiązków funkcjonariuszy SB został określony w art. 20 tej ustawy. Przepis ten stanowił, że przepisy ustaw o służbie funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej i ich rodzin, jak również o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Milicji Obywatelskiej stosuje się do funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa. Nowe przepisy, zastępujące kilkakrotnie nowelizowaną ustawę o służbie funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej z 31 stycznia 1959 r., zostały wprowadzone z dniem 1 stycznia 1986 r., gdy weszła w życie ustawa o służbie funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z 31 lipca 1985 r. (Dz. U. nr 38, poz. 181 ze zm.). Następnie Sąd Okręgowy wskazał, że z publikacji Instytutu Pamięi Narodowej pod redakcją Pawła Piotrowskiego pt. „Aparat bezpieczeństwa w Polsce. Kadra Kierownicza” t. III 1975-1990, Warszawa 2008, wynika, że w strukturze służby bezpieczeństwa funkcjonowały, między innymi: • pionierzy (...) (obserwacja zewnętrzna) Biuro (...) (1956-1990), Wydział „(...)” (w mniejszych województwach od 1982 r. Sekcja (...) Wydziału Zabezpieczenia Operacyjnego KW (...))

Pion (...) został powołany rozkazem nr (...) Ministra Bezpieczeństwa Publicznego z dnia 2 grudnia 1946 r. i funkcjonował nieprzerwanie do 1990 r. Biuro (...) MSW należało do najbardziej rozbudowanych organizacyjnie jednostek resortu. Wydział (...) Biura (...), w którym pełnił służbę odwołujący się, to wydział transportu operacyjnego. Służba odwołującego się w Biurze (...) Ministerstwa Spraw Wewnętrznych zakwalifikowana została do służby w organach bezpieczeństwa państwa z uwagi na to, iż rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 lipca 1990 r. w sprawie nadania statutu organizacyjnego Ministerstwu Spraw Wewnętrznych (Dz. U. nr 49, poz. 288) nie umieściło w jego strukturach Biura (...). W związku z tym Sąd uznał, iż dotychczasowe Biuro (...) funkcjonujące w ramach MSW uległo likwidacji razem z innymi jednostkami organizacyjnymi Służby Bezpieczeństwa w „chwili zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa” (art. 2 ust. 3 ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa). Sąd podniósł dalej, że przynależność Biura (...) do Służby Bezpieczeństwa potwierdza dostępna literatura. P. P. w artykule „Struktury Służby Bezpieczeństwa MSW 1975 -1990” (...)(...), 2003, s. 51-107) wymienia Biuro W i podległe mu w terenie Wydziały wśród jednostek Służby Bezpieczeństwa. Także trzypięciotomowa publikacja „Aparat bezpieczeństwa w Polsce. Kadra kierownicza” sytuuje Biuro (...) wśród innych komórek organizacyjnych Służby Bezpieczeństwa.

Sąd Okręgowy zważył następnie, że rozkaz personalny nr (...) z dnia 31 lipca 1990 r., wydany przez Komendanta Głównego Policji, na mocy którego zwolniono 276 funkcjonariuszy nie może przemawiać za tym, że Biuro (...) pozostawało poza pionem Służby Bezpieczeństwa. Pion obserwacji liczył ponad 1000 etatów, a inni funkcjonariusze zostali zwolnieni na podstawie art. 131 ustawy o Urzędzie Ochrony Państwa. Przykładowo taka procedura wystąpiła przy rozkazach nr: (...) i (...) z dnia 31 lipca 1990 r., podpisanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych. W ocenie Sądu Okręgowego fakt, iż wydając decyzję administracyjną - rozkaz nr (...) - powołano błędną podstawę prawną, tj. art. 41 ust. 2 pkt 5 i art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, zamiast art. 131 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Urzędzie Ochrony Państwa, w żaden sposób nie skutkuje utratą mocy prawnej obowiązujących przepisów ustawy o Urzędzie Ochrony Państwa. Dlatego, w ocenie Sądu, Biuro (...) MSW (oraz jego terenowe odpowiedniki) było jednostką organizacyjną wchodzącą w skład organów bezpieczeństwa państwa. Odnośnie do (...) Sąd Okręgowy podniósł, że decyzją Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 czerwca 1975 r. postanowiono utworzyć Szkołę (...) z siedzibą w W., która miała przygotowywać kadrę na potrzeby Służby Bezpieczeństwa (k. 116 a.s., odpis decyzji). Szkoła ta kształciła funkcjonariuszy SB wyłącznie na potrzeby pionu (...) (informacja dotycząca organizacji szkół (...) i zasad kształcenia w nich funkcjonariuszy MO, k. 119 a.s.). Szkoła (...) pionu (...) decyzją Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 26 listopada 1986 r. została włączona w struktury Biura (...) w postaci wydzielonej komórki organizacyjnej bez zmiany nazwy (komunikat nr (...), k. 102 a.s.). W myśl § 7 statutu organizacyjnego MSW, Ministrowi podlegała m.in. Szkoła (...) w W. (k. 91 akt sprawy). Szkoła (...) MSW w W. została powołana do kształcenia zawodowego funkcjonariuszy SB na stanowiska młodszych (...), kształcenia funkcjonariuszy obserwacji wyznaczonych do pracy w pionie (...) resortu spraw wewnętrznych (§ 1 pkt 1 a, b statutu Szkoły (...) MSW w W.). W regulaminie wewnętrznym Szkoły (...) Biura (...) MSW w W. wskazano, iż szkoła ta na mocy zarządzenia organizacyjnego (...) z 9 stycznia 1987 r. Ministra Spraw Wewnętrznych stanowiła integralną część Biura (...) MSW. Szkoła przez wykonywanie swoich zadań uczestniczyła w umacnianiu porządku publicznego, bezpieczeństwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Podstawowym zadaniem Szkoły było przygotowanie funkcjonariuszy Biura (...) MSW, Wydziałów (...) Wojewódzkich Urzędów Spraw Wewnętrznych do zawodu wywiadowcy w służbie obserwacji. Biorąc pod uwagę powyższe Sąd uznał, że jednostka, w której pełnił służbę odwołujący się, jest organem bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa. Sąd Okręgowy zauważył przy tym, że część zadań stawianych przed służbami specjalnymi nie ulega zmianie bez względu na ustrój państwa, a więc w ich strukturach zwykle powołuje się m. in. komórki pełniące funkcje wywiadowcze i kontrwywiadowcze, ewidencyjno- archiwalne, techniki operacyjnej, łączności, obserwacji, śledcze, czy też odpowiedzialne za ochronę ekonomicznych i gospodarczych interesów państwa. Analogiczna sytuacja miała miejsce w przypadku organizowania struktury (...) oraz Policji w 1990 r., kiedy w wyniku likwidacji Służby Bezpieczeństwa powoływano komórki dla realizacji ww. zadań, w tym przypadku na rzecz suwerennego, demokratycznego państwa, powstałego w wyniku przeobrażeń ustrojowych pod koniec lat 80-tych ubiegłego wieku. Taka sytuacja miała miejsce 1 sierpnia 1990 r., kiedy nastąpił podział Biura (...) między Komendę Główną Policji oraz Urząd Ochrony Państwa, zaś część kadr weszła w skład Biura Techniki Operacyjnej (...) (...). Dalej Sąd podniósł, że z dniem 16 marca 2009 r. weszła w życie ustawa

z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. nr 24, poz. 145, dalej jako: ustawa zmieniająca bądź ustawa z 23 stycznia 2009 r.), która wprowadziła do ustawy zaopatrzeniowej zmiany dotyczące zasad ustalania wysokości emerytur dla osób, które pozostawały w służbie przed 2 stycznia 1999 r. i pełniły służbę w charakterze funkcjonariusza w organach bezpieczeństwa państwa. Unormowania tej ustawy stanowiły podstawę dla podjęcia przez organ emerytalny decyzji o ponownym przeliczeniu wysokości policyjnej emerytury przysługującej skarżącej. Kwestia zgodności przepisów tej ustawy z ustawą zasadniczą była przedmiotem badania Trybunału Konstytucyjnego, wobec czego upada zarzut niekonstytucyjności przepisów, w oparciu o które wydane zostały zaskarżone decyzje. Trybunał Konstytucyjny bowiem w pkt 4 wyroku z dnia 24 lutego 2010 r. (K 6/09) uznał, iż art. 15b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej jest zgodny z art. 2, art. 10, art. 30, art. 32 i art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 42 Konstytucji. W uzasadnieniu wyroku z 24 lutego 2010 r. Trybunał Konstytucyjny podkreślił, iż z konstytucyjnej zasady zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa nie wynika w żaden sposób, że każdy bez względu na cechujące go właściwości, może zakładać, że unormowanie jego praw socjalnych nie ulegnie nigdy w przyszłości zmianie na jego niekorzyść. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego ustawodawca był upoważniony mimo upływu 19 lat od zmiany ustrojowej do wprowadzenia regulacji obniżających w racjonalnie miarkowany sposób świadczenia emerytalne za okres służby w organach bezpieczeństwa publicznego, o których mowa w art. 2 ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa. Trybunał Konstytucyjny podkreślił także, iż zasada ochrony praw nabytych zakazuje arbitralnego znoszenia lub ograniczenia praw podmiotowych przysługujących jednostce lub innym podmiotom prywatnym występującym w obrocie prawnym. Zaznaczył jednak, iż ochrona praw nabytych nie oznacza przy tym nienaruszalności tych praw i nie wyklucza stanowienia regulacji mniej korzystnych, jeżeli przemawiają za tym inne zasady, normy lub wartości konstytucyjne. Zgodnie ze stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego zasada ochrony praw nabytych nie ma zastosowania do praw nabytych niesłusznie lub niegodziwie, a także praw nie mających oparcia w założeniach obowiązującego w dacie orzekania porządku konstytucyjnego. Ponadto Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 11 stycznia 2012 r., K 36/09, orzekł, iż art. 13a ust. 6 ustawy zaopatrzeniowej jest zgodny z art. 77 ust. 2 i art. 78 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Za niezasadny Sąd uznał zarzut sprzeczności przepisów ustawy z rezolucją Nr 1096 Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy z 27 czerwca 1996 r. oraz ze związanymi z tym dokumentem wytycznymi. Sąd podkreślił, że Trybunał Konstytucyjny wskazał, iż brak w w/w dokumencie zalecenia by rozliczenia z okresem komunistycznym mogły odbywać się wyłącznie w ciągu 10 lat po obaleniu dyktatury. Rozliczenia te podejmowane są na różnych obszarach, w różnych latach w ciągu ostatnich dwóch dekad. Co więcej, jak stanowi pkt 14 Rezolucji Nr 1096: „w wyjątkowych przypadkach, gdy rządzące elity dawnego reżimu przyznały sobie wyższe emerytury niż pozostałej części społeczeństwa, emerytury te powinny być ograniczonego do zwykłego poziomu”. W konsekwencji ustawa, w oparciu o którą wydane zostały zaskarżone decyzje, nie naruszała żadnego przepisu Konstytucji wymienionego w odwołaniu ani Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 4 listopada 1950 r. oraz rezolucji Nr 1096 Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy. Ochrona praw nabytych może bowiem dotyczyć jedynie praw słusznie nabytych. Wprowadzone ustawą z 23 stycznia 2009 r. przepisy ograniczyły przywileje emerytalne funkcjonariuszy służb mundurowych w odniesieniu do okresu służby w organach bezpieczeństwa w latach 1944-1990. Uprzywilejowanie z powodu służby w organach bezpieczeństwa systemu komunistycznego nie może znaleźć prawnego uzasadnienia w demokratycznym i praworządnym państwie. Obecnie pozostawienie tych przywilejów jest sprzeczne z zasadą sprawiedliwości społecznej. Odebranie przywilejów nie stanowi dyskryminacji, a przeciwnie prowadzi do równości wobec prawa. Gwarantowanie określonej grupie społecznej przywilejów za służbę w organach bezpieczeństwa w latach 1944 -1990 godzi w równość obywateli wobec prawa. Następnie Sąd przytoczył art. 15b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej normujący zasady obliczania wysokości emerytur dla osób, które pełniły służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa i które pozostawały w służbie przed 2 stycznia 1999 r., i stwierdził, że skoro zgodnie z powołanym wyżej przepisem art. 2 ust. 1 ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa organami bezpieczeństwa państwa są, między innymi, instytucje centralne Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz podległe im jednostki terenowe

w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych komendach Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich, rejonowych i równorzędnych urzędach spraw wewnętrznych (zgodnie z punktem 5), to prawidłowo służba odwołującego się w jednostkach wymienionych powyżej, przed 10 sierpnia 1990 r. (data powstania (...)), w których odwołujący się służył w pionie SB w charakterze funkcjonariusza, została przez IPN zakwalifikowana jako służba w organach bezpieczeństwa państwa, co upoważniało organ emerytalny do wyliczenia wysokości świadczenia na podstawie art. 15b ustawy zaopatrzeniowej.

Dalej Sąd Okręgowy przytoczył art. 15 ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej i stwierdził, że uregulowane w nim zasady wyliczania wysokości emerytury stosuje się do funkcjonariusza, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. i który nie pełnił służby w organach bezpieczeństwa państwa. Natomiast w odniesieniu do funkcjonariusza, który pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa, zastosowanie ma przepis art. 15b ust. 1 ustawy, określający odrębną zasadę wyliczenia wysokości emerytury takiego funkcjonariusza. Regulacja z art. 15b ma charakter szczególny, niezależny od regulacji zawartej w art. 15 ust. 1 ustawy, uwarunkowany okolicznością pełnienia przez funkcjonariusza służby w organach bezpieczeństwa państwa. O tym, według Sądu Okręgowego, że jest to szczególna regulacja, świadczy systematyka tych przepisów i intencja ustawodawcy wynikająca z preambuły do ustawy z 23 stycznia 2009 r. Sąd zwrócił uwagę, że zgodnie z art. 15b ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej, w stosunku do osób, które pełniły służbę w organach bezpieczeństwa państwa, art. 14 i 15 ustawy stosuje się, ale jedynie odpowiednio. Odpowiednie stosowanie w tym wypadku oznacza, zdaniem Sądu, iż przepisy te mogą być stosowane nie wprost lecz z uwzględnieniem odmienności i rozstrzygnięć, jakie wprowadza przepis szczególny, jakim jest art. 15b ust. 1 ustawy. Wobec tego podstawowe zastosowanie w stosunku do funkcjonariusza pełniącego służbę w organach bezpieczeństwa państwa będzie miał przepis art. 15b ust. 1 ustawy jako przepis szczególny, który określa, że za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa emerytura wynosi 0,7% podstawy wymiaru. Art. 15 ustawy jest natomiast przepisem ogólnym, który będzie miał zastosowanie jedynie odpowiednio. Odpowiednie zastosowanie art. 14 i 15 ustawy będzie miało miejsce w szczególności w zakresie doliczenia wskazanych w art. 14 okresów, czy też podwyższeń emerytury, o których mowa w art. 15 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy. Jeżeli zatem sprawa dotyczy funkcjonariusza pełniącego służbę w organach bezpieczeństwa państwa, to zastosowanie mają reguły wyliczenia wysokości emerytury określone w art. 15b ust. 1 ustawy, a art. 15 ustawy będzie miał odpowiednie zastosowanie w zakresie podwyższenia wymiaru emerytury, np. podwyższenie emerytury o 15% podstawy emerytowi, którego inwalidztwo pozostaje w związku ze służbą (art. 15 ust. 4 ustawy). Dalej Sąd Okręgowy zważył, że zgodnie z art. 7 ustawy z 31 stycznia 1959 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. nr 46, poz. 210), emerytura przysługiwała, z zastrzeżeniem ust. 2, funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby, który w dniu zwolnienia z tej służby posiada 15 lat służby w Milicji Obywatelskiej. Art. 11 ust. 1 tej ustawy stanowił, że emerytura wynosi 40% podstawy jej wymiaru za 15 lat wysługi emerytalnej i wzrasta za każdy następny rok tej wysługi o 3% podstawy jej wymiaru aż do osiągnięcia 100% podstawy wymiaru za 35 lat wysługi. Podobne rozwiązanie przewiduje art. 12 obecnej policyjnej ustawy zaopatrzeniowej, bowiem stanowi, że emerytura policyjna przysługuje funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby, który w dniu zwolnienia posiada 15 lat służby w Policji (...) z wyjątkiem funkcjonariusza, który ma ustalone prawo do emerytury określonej w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obliczonej z uwzględnieniem okresów służby i okresów z nią równorzędnych.

Skoro funkcjonariusz Policji już po 15 latach służby w poprzednio obowiązującym stanie prawnym jak i aktualnym, mógł skorzystać z uprawnień emerytalnych, a ustawa wówczas gwarantuje mu emeryturę na poziomie 40% podstawy, to, zdaniem Sądu, nie można przyjąć, by liczenie emerytury obniżonym wskaźnikiem miało zastosowanie jedynie do okresu przekraczającego 15 lat służby. Gdyby bowiem funkcjonariusz służył jedynie 15 lat i przez wszystkie te lata jego służba przypadła na służbę w organach bezpieczeństwa państwa, to nie do przyjęcia jest, w świetle konstytucyjnej zasady równego traktowania podmiotów w obrębie tej samej kategorii (tu funkcjonariuszy pełniących służbę w organach bezpieczeństwa państwa), by takiemu funkcjonariuszowi nie została obniżona emerytura za okres nie przekraczający 15 lat służby. Niedopuszczalne jest bowiem, by prawodawca różnicował podmioty prawa, które charakteryzują się wspólną cechą istotną. Dlatego Sąd przyjął, że intencją ustawodawcy było obniżenie emerytury do poziomu 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa, a nie zastosowanie takiej sankcji dopiero po upływie 15 lat służby. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 3 marca 2011 r.,

sygn. akt II UZP 2/11. Przechodząc do omówienia kolejnego zarzutu z odwołania Sąd Okręgowy przytoczył art. 1 i art. 14 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności i stwierdził, że bezpodstawne jest, jego zdaniem, odwoływanie się ubezpieczonego do przepisu konwencyjnego (art. 14), skoro analogiczną w wymowie treść zawarto w prawie krajowym (art. 32 ust. 2 Konstytucji), a przepisy prawa międzynarodowego uzyskują znaczenie praktyczne dopiero w razie kolizji z prawem krajowym, bez takiej kolizji zbędne jest odwoływanie się do nich (analogiczny pogląd zaprezentował Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z 16 kwietnia 2008 r., II AKA 37/08). W odniesieniu do naruszenia zakazu dyskryminacji Sąd odwołał się do tego, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 24 lutego 2010 r. za dopuszczalne uznał przyjęcie przez ustawodawcę przy stanowieniu ustawy z 23 stycznia 2009 r. za cechę pozwalającą na uregulowanie szczególnej sytuacji prawnej pełnienie służby w organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990. Ta cecha różni istotnie tych funkcjonariuszy od pozostałych funkcjonariuszy służb mundurowych pełniących służbę przed 1990 r. Cechę tę Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 24 lutego 2010 r., K 6/2009, uznał za istotną (relevantną), gdyż, jak podniósł, znajduje to podstawę w zasadzie sprawiedliwości społecznej i preambule Konstytucji.

Wobec powyższego, zdaniem Sądu Okręgowego, zaskarżone decyzje zostały oparte na przepisach prawa, które nie naruszają ani Konwencji praw człowieka, ani art. 91 ust. 2 Konstytucji RP.

Ponadto Sąd Okręgowy podkreślił, iż Europejski Trybunał Praw Człowieka wydał ostateczną decyzję o niedopuszczalności skargi C. przeciwko Polsce (nr (...)) i (...) innych skarg wniesionych przez osoby, których emerytury zostały zmniejszone na podstawie ustawy zmieniającej z 23 stycznia 2009 r. Trybunał stwierdził, że przepisy tej ustawy spowodowały odebranie skarżącym części emerytur, które otrzymywali do 1 stycznia 2010 r. Stanowiły więc ingerencję w prawo własności. Jednakże Trybunał doszedł do wniosku, że ingerencja ta miała podstawy prawne oraz nie naruszała istoty praw emerytalnych skarżących. W zgodzie z art. 1 Protokołu 1 do Konwencji uprawnienia legislacyjne państwa rozciągają się również na możliwość obniżenia oraz zmiany kwoty wypłacanych świadczeń, a skarżącym nie odebrano całości świadczenia. Ograniczono jedynie ich przywileje przyznane w czasach komunizmu i nie dokonano tego w sposób nieproporcjonalny. Zdaniem Trybunału art. 13 Konwencji nie miał zastosowania. Ponadto Trybunał odnotował, że praca skarżących w służbach bezpieczeństwa, która przyczyniała się do naruszeń praw i wolności gwarantowanych przez Konwencję, powinna być traktowana jako okoliczność uzasadniająca i usprawiedliwiająca wyodrębnienie kategorii osób świadczących taką pracę i objęcie ich obniżeniem świadczeń emerytalnych. Zdaniem Trybunału Polskie władze podjęły działania konieczne dla osiągnięcia usprawiedliwionego celu. Położyły kres przywilejom emerytalnym przysługującym członkom byłych komunistycznych służb bezpieczeństwa i zapewniły tym samym sprawiedliwość systemu emerytalnego.

W kontekście prowadzonych rozważań Sąd podkreślił, że zaskarżonymi decyzjami odwołujący się nie został pozbawiony prawa do zabezpieczenia społecznego po uzyskaniu wieku emerytalnego, a taką gwarancję wprowadza przepis art. 67 Konstytucji RP. Świadczenie odwołującego się zostało jedynie obniżone przy zastosowaniu wskaźnika podstawy wymiaru świadczenia funkcjonującego w powszechnym systemie emerytalnym za okres nieskładkowy. Przepisy Konstytucji nie gwarantują obywatelowi prawa do zabezpieczenia społecznego na odpowiednio wysokim poziomie zgodnym z oczekiwaniami obywatela. Nie operują też kryterium takim, że świadczenie emerytalne winno zapewnić godny byt. Odwołujący się zaskarżonymi decyzjami nie został pociągnięty do odpowiedzialności o charakterze karnym z racji pełnienia służby w organach służby bezpieczeństwa. W niniejszym postępowaniu Sąd nie rozstrzygał co do winy czy odpowiedzialności karnej. Ustawodawca w ustawie z 23 stycznia 2009 r. nie różnicował sytuacji funkcjonariuszy, jeśli chodzi o wysokość świadczeń emerytalnych, za pomocą kryterium winy, ale poprzez sam fakt służby w organach bezpieczeństwa państwa funkcjonujących w niedemokratycznym państwie.

Reasumując, Sąd Okręgowy stwierdził, że wysokość świadczenia należnego odwołującemu się od 1 stycznia 2010 r. została zaskarżonymi decyzjami ustalona w sposób prawidłowy. O odstąpieniu od obciążenia odwołującego się obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego przeciwnikowi, czyli organowi emerytalnemu, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. kierując przede wszystkim tym, że od 1 stycznia 2010 r. odwołujący się pobiera świadczenie w wysokości 622,38 zł. **Apelację od wyroku Sądu Okręgowego złożył odwołujący się.** Apelujący zaskarżył wyrok w całości i zarzucił: - naruszenie przepisów prawa materialnego: 1) art. 13a ust. 4, art.

15b ustawy zaopatrzeniowej, 2) art. 2 ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa, poprzez błędne przyjęcie, że w okresie od 16 grudnia 1982 r. do 31 maja 1989 r. pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu tej ustawy; 3) art. 15 i art. 15b ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej, przez pominięcie art. 15 przy ustalaniu wysokości emerytury policyjnej i zastosowanie wyłącznie art. 15b tej ustawy.

Wskazując na takie zarzuty apelujący wniósł o: 1) zmianę zaskarżonego wyroku w całości i ustalenie podstawy wymiaru wysokości emerytury policyjnej zgodnie z art. 15 ustawy zaopatrzeniowej, czyli na poziomie sprzed wydania decyzji o ponownym ustaleniu emerytury policyjnej, 2) zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, że Sąd pierwszej instancji w swoim orzeczeniu oparł się w głównej mierze na odniesieniu się do orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 lutego 2010 r., K 6/09, dotyczącego wniosku o zbadanie zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej ustawy nowelizującej z dnia 23 stycznia 2009 r. Sąd Okręgowy w swoich rozważaniach powołał się także na uchwałę

Sądu Najwyższego z 3 marca 2011 r., II UZP 2/11. W odniesieniu do Szkoły(...) MSW, w której odwołujący się pełnił służbę od 16 grudnia 1982 r. do 31 grudnia 1986 r., to zgodnie ze statutem organizacyjnym MSW z dnia 21 października 1983 r. szkoła ta była jednostką podległą bezpośrednio Ministrowi Spraw Wewnętrznych. Art. 2 ustawy o ujawnianiu informacji o organach bezpieczeństwa państwa zawierający katalog organów bezpieczeństwa państwa nie wymienia Szkoły(...)MSW w W.. W okresie od 1 stycznia 1987 r. do 31 maja 1989 r. skarżący służył w Biurze (...) MSW, najpierw w Szkole(...), następnie w Wydziale (...). W skład Biura (...) od 9 stycznia 1987 r. na mocy zarządzenia organizacyjnego nr (...) wchodziła przygotowująca kadry Szkoła (...) Biura (...) MSW. Biuro (...) MSW nie spełnia warunków uznania go za organ bezpieczeństwa państwa stosownie do art. 2 ust. 1 i 3 ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa. Biuro to w 1989 r. zostało wydzielone z dotychczasowych struktur i przeniesione do struktur Milicji Obywatelskiej, a jego funkcjonariusze stali się funkcjonariuszami Milicji Obywatelskiej, a następnie Policji. Rozkazem personalnym nr (...) z dnia 31 lipca 1990 r. zwolnionych zostało ze służby w Policji 276 funkcjonariuszy. Jako podstawę zwolnienia podano w rozkazie art. 41 ust. 2 pkt 5 i art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji. Ustawą z dnia 6 kwietnia 1990 r. o utworzeniu Urzędu Ochrony Państwa z chwilą utworzenia (...) Służba Bezpieczeństwa została rozwiązana (art. 129 ust. 1). Zgodnie z art. 130 w zw. z art. 137 cytowanej ustawy Urząd Ochrony Państwa utworzony został w dniu 10 sierpnia 1990 r. Oznacza to, że w przypadku Biura (...) nie mają zastosowania przepisy o likwidacji służby bezpieczeństwa. W przypadku skarżącego jako podstawę prawną zwolnienia ze służby w 1990 r. wskazano przepisy ustawy o Policji, a nie ustawy o Urzędzie Ochrony Państwa.

Dalej w apelacji podniesiono, że art. 131 ustawy o (...) przewidywał, że z chwilą zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa funkcjonariusze Służby Bezpieczeństwa zostają z mocy prawa zwolnieni ze służby. Natomiast zwolnienie funkcjonariuszy Biura (...) odbyło się na podstawie przepisów innego aktu prawnego. Dlatego funkcjonariusze pełniący służbę w tej jednostce nie są, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 ust. 3 ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa, osobami pełniącymi służbę w organach bezpieczeństwa państwa. Następnie podniesiono, że załącznik do zarządzenia nr (...) MSW z 9 grudnia 1989 r. wskazuje na instytucje zaliczane do SB; jego § 1 wymienia jednostki operacyjne SB, § 2 jednostki operacyjno-techniczne MSW, a wśród nich Biuro (...). Oznacza to, zdaniem apelującego, że do organów bezpieczeństwa państwa nie można zaliczyć Biura (...). Jednostka ta nie była częścią szeroko rozumianej SB, ale jednostką podległą MSW. Nie każdą jednostkę podległą MSW należy zaliczyć do organów bezpieczeństwa państwa w rozumieniu ustawy o ujawnianiu informacji o organach bezpieczeństwa państwa. Według apelującego, również w Instrukcji Przewodniczącego Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej z 25 czerwca 1990 r. w ust. 2 pkt o wskazano, iż za funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa należy uznać osoby, które były zatrudnione w Biurze (...) - powyżej stanowiska zastępcy naczelnika wydziału. Do Instrukcji odwołuje się zarządzenie nr 53 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 2 lipca 1990 r. w sprawie określenia stanowisk zajmowanych przez funkcjonariuszy b. Służby Bezpieczeństwa oraz jednostek organizacyjnych resortu spraw wewnętrznych, w których pełnili oni służbę (Dz. Urz. MSW Nr 2, poz. 14, str. 23). W § 1 zarządzenia stwierdzono, że funkcjonariuszami byłej Służby Bezpieczeństwa są osoby, które pełniły służbę na stanowiskach i w jednostkach wymienionych w Instrukcji Przewodniczącego Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej z 25 czerwca 1990 r. Oznacza to, że do organów bezpieczeństwa państwa nie można zaliczyć Biura (...). Apelujący podniósł dalej, że woła ustawodawcy

przy wprowadzaniu zmian do ustawy zaopatrzeniowej było pozostawienie zasady, zgodnie z którą po pierwszych 15 latach służby każdemu funkcjonariuszowi przysługuje emerytura w wysokości 40% podstawy jej wymiaru, i w taki sposób przepisy interpretują sędziowie Trybunału Konstytucyjnego, w tym sędzia Teresa Liszcz oraz przemawia za tym przebieg prac legislacyjnych.

Organ emerytalny w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od odwołującego się kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym w wysokości dwukrotnej stawki minimalnej

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje. Brak jest podstaw do uwzględnienia apelacji, w której odwołujący się nie kwestionuje ani okresu, ani jednostek, w których pełnił służbę od 16 grudnia 1982 r. do 31 maja 1989 r., jak również zajmowanych w tym czasie stanowisk służbowych. Nie jest więc sporne, że apelujący w powyższym okresie pełnił służbę w Szkole (...) MSW, przy czym od 1 stycznia 1987 r. szkoła ta została włączona (wraz z zadaniami i etatami) do Biura (...) MSW, a od 1 sierpnia 1987 r. pełnił służbę w Biurze (...) w Wydziale (...). W sprawie, w związku z tym, że jeśli chodzi o jednostki organizacyjne, w których odwołujący się pełnił służbę w okresie objętym sporem, ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy, nie były kwestionowane, istota sporu wyraża się w kwalifikacji tych jednostek jako organu bezpieczeństwa państwa w rozumieniu art. 2 ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa, do którego to przepisu odwołuje się w ust. 1 art. 15b ustawy zaopatrzeniowej.

W pierwszym kolejności ocenie podlega dokonana przez Sąd Okręgowy kwalifikacja Biura (...) jako organu bezpieczeństwa państwa, ponieważ prawidłowość tej kwalifikacji wpływa wprost na kwalifikację służby w Szkole (...)MSW w W. w związku z unormowaniem wynikającym z art. 2 ust. 3 ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa i włączeniem szkoły do Biura (...). Sąd Apelacyjny wskazuje, że Służba Bezpieczeństwa (do 1983 r. publikowane akty prawne nie używały tej nazwy) funkcjonowała jako wyznaczone Departamenty MSW oraz wydziały wojewódzkich lub referaty powiatowych (rejonowych) K. Milicji Obywatelskiej. Oddanie do dyspozycji SB struktur tych organów dokonało się w oparciu o niejawne akty prawne niższego rzędu – zarządzenia, wytyczne, rozkazy, co według Sądu Apelacyjnego, ma taki skutek, że rozstrzygnięcie, czy dana struktura Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (i podległe jej jednostki terenowe) jest jednostką Służby Bezpieczeństwa, a zarazem organem bezpieczeństwa państwa w rozumieniu ustawy o ujawnianiu informacji, zależy od tego, czy odpowiada legalnej definicji pojęcia jednostki Służby Bezpieczeństwa sformułowanej w art. 2 ust. 3 tej ustawy. Takimi jednostkami są te jednostki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, które z mocy prawa podlegały rozwiązaniu w chwili zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa, oraz te jednostki, które były ich poprzedniczkami. Wobec tego wykładając treść art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy należy odwołać się do tej ustawowej definicji. Sąd Apelacyjny podziela pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w orzeczeniu z dnia 14 maja 2010 r., sygn. akt II AKa 108/10 (Lex nr 833269), iż sam przepis art. 2 ust. 3 ustawy o ujawnianiu informacji, jako zawierający legalną definicję pojęcia jednostki SB, jest wystarczający do rozstrzygnięcia, czy dana jednostka Ministerstwa Spraw Wewnętrznych jest jednostką Służby Bezpieczeństwa (instytucją centralną bądź jednostką terenową), a zarazem organem bezpieczeństwa państwa - w rozumieniu ustawy o ujawnianiu informacji. Sąd Apelacyjny za przekonywujący uznał przeprowadzony w uzasadnieniu do powyższego orzeczenia wywód, że w praktyce nie jest możliwe w oparciu o akceptowane metody wykładni (a zatem z wyłączeniem możliwości wyprowadzania wniosków pomocnych przy interpretacji aktów prawnych wyższego rzędu z aktów niższego rzędu, jak i możliwości ustalenia treści normy ustawowej z odwołaniem się do aktów-dokumentów tajnych tworzonych na użytek aparatu bezpieczeństwa państwa) wykazanie, że dany podmiot był instytucją centralną lub terenową Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o ujawnianiu informacji. Wobec tego, to przepis art. 2 ust. 3 tej ustawy powinien służyć ustaleniu, czy dana jednostka MSW jest centralną bądź terenową jednostką SB a zarazem organem bezpieczeństwa państwa. W takim rozumieniu Biuro (...) MSW i jednostki będące jego poprzedniczkami, co kwestionuje skarżący, były jednostkami Służby Bezpieczeństwa, a tym samym organami bezpieczeństwa państwa.

Art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Urzędzie Ochrony Państwa (Dz. U. nr 30, poz. 180 ze zm.) stanowił, że tworzy się Urząd Ochrony Państwa, którego celem działania jest ochrona bezpieczeństwa Państwa i jego porządku konstytucyjnego. Nie ulega wątpliwości, że z chwilą utworzenia Urzędu Ochrony Państwa, Służba Bezpieczeństwa została rozwiązana, gdyż tak stanowił art. 129 ust. 1 powyższej ustawy. Stosownie do ust. 2 art. 129 tej ustawy

rzeczą Ministra Spraw Wewnętrznych było przekazanie dokumentów, mienia oraz etatów pozostających dotychczas w dyspozycji Służby Bezpieczeństwa nowo utworzonym organom centralnym, zgodnie z ich kompetencjami. Zorganizowanie Urzędu Ochrony Państwa powierzono Ministrowi Spraw Wewnętrznych wyznaczając w tym celu 3 miesięczny termin od dnia wejścia w życie ustawy o (...), czyli od 10 maja 1990 r. W celu wykonania postanowień art. 129 ustawy o (...) Minister Spraw Wewnętrznych wydał w dniu 10 maja 1990 r. zarządzenie nr (...) w sprawie zaprzestania działalności Służby Bezpieczeństwa. Stosownie do § 1 tego zarządzenia Służba Bezpieczeństwa w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Wojewódzkich Urzędach Spraw Wewnętrznych (...) zaprzestała działalności. W § 2 pkt 1 zarządzenia funkcjonariuszom byłej SB zakazano podejmowania inicjujących czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych. Według § 6 pkt 1 przedmiotowego zarządzenia zadania realizowane m.in. przez Biuro (...) oraz ich ogniwa terenowe pozostały niezmienione do czasu zakończenia reorganizacji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, zaś w pkt 2 tegoż § 6 stwierdzono, że przekazanie dokumentów oraz wyposażenia technicznego nastąpi z chwilą podjęcia zadań przez właściwe jednostki organizacyjne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Urzędu Ochrony Państwa, Policji i innych instytucji państwowych. Biuro (...) nie znalazło się w obowiązującym od dnia 27 lipca 1990 r. nowym statucie organizacyjnym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 lipca 1990 r. w sprawie nadania statutu organizacyjnego Ministerstwu Spraw Wewnętrznych (Dz. U. nr 49, poz. 288 ze zm.). W uchylonym jednocześnie, uprzednio obowiązującym na mocy uchwały nr 144 Rady Ministrów z dnia 21 października 1983 r. w sprawie nadania statutu organizacyjnego Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, zmienionej uchwałą nr 128 Rady Ministrów z dnia 27 sierpnia 1989 r., statucie jako jednostki organizacyjne Ministerstwa wymieniono Biuro (...) (...). Wobec powyższego nie może być wątpliwe, że Biuro (...) jako jednostka MSW z mocy prawa podlegało rozwiązaniu z chwilą zorganizowania (...), z którą to chwilą funkcjonariusze Służby Bezpieczeństwa zostali też z mocy prawa zwolnieni ze służby. Okoliczność, że zadania Biur (...) tymczasowo, do zakończenia

reorganizacji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, pozostały niezmienione, nie jest równoznaczna z tym, że Biuro to jako instytucja centralna SB MSW, nie zostało rozwiązane z mocy prawa, przeciwnie świadczy o tym, że podlegało rozwiązaniu z mocy prawa właśnie w chwili zorganizowania (...). Natomiast fakt, że niektóre zadania należące do jednostek Służby Bezpieczeństwa, były po rozwiązaniu (...) jako takiej i jej jednostek realizowane przez nowo powstałe komórki organizacyjne (...), Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Komendę Główną Policji, czy inne instytucje państwowe (w ramach rozdzielenia kompetencji, o czym mowa w art.129 ust. 2, art.130 ustawy o (...)) sam przez się nie dowodzi, że jednostka SB nie podlegała rozwiązaniu z mocy prawa w związku z utworzeniem (...) i nie oznacza zachowania w/w jednostek w dotychczasowym, niezmienionym stanie formalno-prawnym. Podniesione w apelacji twierdzenie, że <<Biuro (...) MSW w 1989 r. zostało wydzielone z dotychczasowych struktur i przeniesione do struktur Milicji Obywatelskiej, a jego funkcjonariusze stali się funkcjonariuszami Milicji Obywatelskiej, a następnie Policji>> jest gołosłowne, bowiem nie zostało poparte jakimkolwiek argumentem. Nie wskazano, na jakiej podstawie miało dojść do wydzielenia Biura (...) z dotychczasowych struktur i ewentualnie jakich, i w jaki sposób. Poza tym w świetle powyższych rozważań istotne jest to, czy na datę zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa była to jednostka Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, która w tej właśnie dacie z mocy prawa podlegała rozwiązaniu, a tak było w przypadku Biura (...).

Jeśli zaś chodzi o znaczenie rozkazu personalnego nr (...) z dnia 31 lipca 1990 r. Komendanta Głównego Policji w przedmiocie zwolnienia ze służby z dniem 31 lipca 1990 r. części funkcjonariuszy Biura (...) na podstawie ustawy o Policji, który to rozkaz został przedstawiony na żądanie Sądu Okręgowego przez IPN, to Sąd Okręgowy nie tylko wskazał, że rozkaz dotyczył 276 funkcjonariuszy Biura liczącego ponad 1000 etatów, ale wskazał również, co nie zostało zakwestionowane w apelacji, że inni funkcjonariusze Biura zostali zwolnieni na podstawie art. 131 ustawy o (...), rozkazami podpisanymi przez Ministra Spraw Wewnętrznych. W ocenie Sądu Apelacyjnego, wydanie przedmiotowego rozkazu nie może mieć znaczenia dla kwalifikacji jednostki organizacyjnej pełnienia służby w sytuacji, gdy stosownie do art. 131 ust. 1 ustawy o (...), z chwilą zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa funkcjonariusze Służby Bezpieczeństwa zostają z mocy prawa zwolnieni ze służby. Rozkaz personalny nie może wyłączyć skutków prawnych obowiązującego przepisu ustawowego. Poza tym odwołujący się, wbrew temu, co podano w apelacji, nie został zwolniony rozkazem personalnym na podstawie ustawy o Policji, ponieważ odszedł ze służby z

dniem 30 września 1989 r. pełniąc wówczas służbę (od 1 czerwca 1989 r.) w Departamencie (...) (...) - (...). Odnosząc się jeszcze do twierdzenia, że Biura (...) nie można zaliczyć do organów bezpieczeństwa państwa ze względu na regulacje zarządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 grudnia 1989 r. nr (...) w sprawie zasad działalności operacyjnej Służby Bezpieczeństwa, wydanego, jak w nim określono, na podstawie art. 3 i 4 w związku z art. 5 ust. 1 ustawy o urzędzie Ministra Spraw Wewnętrznych i zakresie działania podległych mu organów (Dz. U. nr 38, poz. 172 ze zm.), Sąd Apelacyjny zauważa, że zarządzenie to zostało opublikowane na stronie głównej IPN w publikacji Instrukcje pracy operacyjnej aparatu bezpieczeństwa [1945-1989], opracowanej przez T. R.. Według § 1 zarządzenia Służba Bezpieczeństwa w działalności operacyjnej zajmowała się ochroną konstytucyjnego porządku prawnego Państwa, a działania te podejmowała w szczególności w przypadku nieskuteczności innych czynności jawnych (§ 3

pkt 1). W § 4 zarządzenia postanowiono, że Służba Bezpieczeństwa prowadzi działalność wywiadowczą, kontrwywiadowczą oraz inną działalność operacyjną w szczególności mającą na celu przeciwdziałanie przestępczości i innym szkodliwym zjawiskom godzącym w suwerenność i bezpieczeństwo Państwa, zaś w § 5 pkt 1 zarządzono, iż działalność wywiadowczą prowadzi wyłącznie Departament (...)MSW oraz odpowiadające mu komórki (stanowiska) organizacyjne (...), na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Działalność kontrwywiadowczą i inną działalność operacyjną, o której mowa w § 4, prowadziły odpowiednie jednostki organizacyjne SB (§(...) pkt (...)), które nie zostały wymienione. Czynności operacyjno-techniczne w zakresie niezbędnym w działalności operacyjnej należały do jednostek operacyjno-technicznych MSW (...) W instrukcji w sprawie szczegółowych zasad działalności operacyjnej SB, będącej załącznikiem do powyższego zarządzenia nr (...) MSW, w § 1 wyjaśniono „wyrażenia” mi.in. jednostek operacyjnych Służby Bezpieczeństwa MSW (pkt 1 § 1) oraz jednostek operacyjno-technicznych MSW (pkt 2 § 1). Wyjaśnienie tych ostatnich nastąpiło poprzez ich wymienienie. Znalazło się wśród nich i Biuro (...). Z wypowiedzi w apelacji można wnosić, że wnioskodawcy chodzi o to, że wyjaśniając pojęcia na użytek instrukcji w sprawie szczegółowych zasad działalności operacyjnej SB autor zarządzenia nie wskazał, że jednostki operacyjno-techniczne są jednostkami SB MSW, tak, jak to uczynił w odniesieniu do jednostek operacyjnych. Otóż wyjaśnienie pojęć na użytek konkretnego aktu prawnego i to niskiego rzędu, tajnego specjalnego znaczenia w okresie jego obowiązywania, którego wydanie nie było wprost w ustawie o urzędzie Ministra Spraw Wewnętrznych przewidziane, nie może być pomocne przy interpretowaniu aktu wyższego rzędu. Legalna definicja pojęcia jednostki Służby Bezpieczeństwa została sformułowana w art. 2 ust. 3 ustawy o

ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa, już powyżej omówionej. Zamierzonego skutku nie może też odnieść odwoływanie się do Instrukcji Przewodniczącego Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej z 25 czerwca 1990 r., w której wskazano m.in., iż za funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa należy uznać osoby, które były zatrudnione w Biurze (...) powyżej stanowiska zastępcy naczelnika wydziału. Sąd Apelacyjny już wyżej podniósł, że akty prawne niższego rzędu, wydane w konkretnym celu (weryfikacji funkcjonariuszy) nie mogą posłużyć do wykładni pojęć, jakimi posługuje się akt rangi ustawowej. Podsumowując, rozważania powyższe wskazują, że Biuro (...) spełnia kryterium wynikające z art. 2 ust. 3 ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa, gdyż zostało rozwiązane w chwili zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa, tym samym stanowi organ bezpieczeństwa państwa w rozumieniu powyższej ustawy. W związku z tym Sąd Apelacyjny uznaje, że okres służby skarżącego w Biurze (...) MSW został prawidłowo zakwalifikowany jako okres służby w organach bezpieczeństwa państwa. Taki też pogląd w odniesieniu do Biura (...) został już zaprezentowany przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 lutego 2015r., II UK 104/14 W odniesieniu do Szkoły Chorążych MSW, w której skarżący pełnił służbę zarówno wtedy, gdy była ona samodzielną jednostką organizacyjną MSW, jak i wtedy, gdy została włączona w struktury Biura (...), czyli po 31 grudnia 1986 r. do 31 lipca 1987 r., zważyć należy, że Szkoła(...) jako samodzielna jednostka organizacyjna została utworzona na mocy decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 czerwca 1975 r. w sprawie utworzenia szkół (...) MO (kopia decyzji nadesłana przez IPN na żądanie Sądu Okręgowego k – 116-118 a. s.). Z § 3 tej decyzji wynika, że postanowiono przekształcić Ośrodek (...) w Szkołę (...) w W., mającą przygotowywać kadry na potrzeby służby obserwacji. Na mocy tej samej decyzji MSW w sprawie utworzenia szkół chorążych Milicji Obywatelskiej utworzono Szkołę(...) z siedzibą w W., organizacyjnie podporządkowaną Komendantowi Wyższej Szkoły (...), która następnie została włączona jako komórka organizacyjna do Wyższej Szkoły (...). Ponadto postanowiono utworzyć Szkołę (...) MO w Ł., szkolącą na potrzeby służby w

milicji (§ 2). Z informacji z dnia 23 sierpnia 1976 r., przygotowanej przez Dyrektora Departamentu (...) i (...) Zawodowego (...) oraz Dyrektora Departamentu Organizacyjnego MSW, dotyczącej organizacji szkół (...) i zasad kształcenia w nich funkcjonariuszy MO (Sąd Okręgowy również na tę informację się powołuje) wynikają okoliczności wyżej przedstawione, a mianowicie, że Minister Spraw Wewnętrznych utworzył trzy szkoły, w tym Szkołę(...) MSW w W., jako samodzielną jednostkę organizacyjną, która kształciła funkcjonariuszy wyłącznie na potrzeby pionu (...), przy czym formalne przemianowanie Ośrodka (...) (tymczasowy etat nr (...)/1) na Szkołę (...) MSW w W. nastąpiło zarządzeniem organizacyjnym MSW nr (...)/org z 13 maja 1976 r. Na mocy tego ostatniego zarządzenia w kontaktach na zewnątrz resortu Szkoła (...) MSW występowała jako „Ośrodek Szkolenia (...) w W.” (pkt(...)podpkt 2, k – 121-123 a.s.) W opisanym systemie szkolenie funkcjonariuszy rozpoczęło się w 1975 r.

Przedmiotowa szkoła, co ustalił Sąd Okręgowy, i to nie jest sporne, została włączona do Biura (...). Odkryło się to na mocy zarządzenia organizacyjnego MSW nr(...)/org. z dnia 9 stycznia 1987 r. unieważniającego z dniem 31 grudnia 1986 r. etat Szkoły nr (...)(zarządzenie określające

strukturę organizacyjną) i nakazującego Dyrektorowi Biura (...) włączenie do Biura (...) oraz zorganizowanie Szkoły(...)o stanie etatowym 47 stanowisk. Oczywiście więc jest, że szkoła na mocy powołanego wyżej zarządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych stanowiła integralną część Biura (...) MSW, co zresztą zostało zapisane w jej regulaminie (ustalenia takie poczynił Sąd Okręgowy).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, nie może być więc wątpliwe, że w rozumieniu art. 2 ust. 3 ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa poprzednikiem, w znaczeniu poprzedzania w kolejności, Biura (...) była Szkoła(...) MSW w W., poprzednikiem w części. Art. 2 ust. 3 ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa, stanowi bowiem, że: „Jednostkami Służby Bezpieczeństwa, w rozumieniu ustawy, są te jednostki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, które z mocy prawa podlegały rozwiązaniu w chwili zorganizowania Urzędu Ochrony Państwa oraz te jednostki, które były ich poprzedniczkami.” Zdaniem Sądu Apelacyjnego mając na uwadze zakres semantyczny pojęcia poprzedniczka: „ta, która była gdzieś, robiła coś, zajmowała jakieś stanowisko itp. uprzednio, przed kimś” (Słownik języka polskiego PWN Warszawa 1989, pod redakcją prof. dr Mieczysława Szymczaka, str. 816 tom II), przepis art. 2 ust. 3 ustawy należy odczytywać tak, iż poprzedniczką w części jednostki jest inna jednostka, jeżeli została włączona w struktury tej pierwszej istniejącej w dalszym ciągu w zmienionym kształcie. Okresowe nawet dość długie współistnienie jednostek nie może z założenia wyłączać uznania tego rodzaju, że w sytuacji przejścia zadań, środków, kadr, włączenia jednej jednostki w struktury drugiej, ta pierwsza staje się poprzedniczką drugiej w części. „Bycie poprzedniczką” nie może odnosić się jedynie do takiej jednostki, której zniesienie, likwidacja zbiega się z powołaniem nowej struktury przejmującej zadania, środki, kadry jednostki znoszonej. Zważyć bowiem należy na aspekt czasowy i strukturalny przekształceń organizacyjnych w ramach jednostek MSW, którego zadania musiały być realizowane w sposób ciągły. Reasumując, Szkoła (...) MSW w W. była poprzedniczką Biura (...) w ujęciu art. 2 ust. 3 ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa. Wobec powyższego, cały okres, za jaki policyjna emerytura skarżącego została wyliczona według wskaźnika 0,7% podstawy wymiaru, został prawidłowo uznany za okres służby w organach bezpieczeństwa państwa. Apelujący w stosunku do zaskarżonego wyroku sformułował zarzut naruszenia prawa materialnego w postaci art. 15 i art. 15b ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej poprzez pominięcie art. 15 przy ustalaniu wysokości emerytury policyjnej i zastosowanie wyłącznie art. 15b. Sąd Apelacyjny nie podziela tego zarzutu, uznając iż rozważania Sądu Okręgowego dotyczące wzajemnej relacji przepisów art. 15b i art. 15 ustawy zaopatrzeniowej, zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, są prawidłowe, tak jak i zastosowanie tych przepisów do okoliczności stanu faktycznego ze skutkiem dla wysokości policyjnej emerytury. W ocenie Sądu Apelacyjnego, twierdzenie apelującego, iż w ramach ponownego ustalenia wysokości emerytury funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa przede wszystkim zastosowanie winien znaleźć art. 15 ustawy zaopatrzeniowej, stoi w sprzeczności z wykładnią literalną art. 15 i 15b ustawy. Apelujący wskazując przy tym na wolę ustawodawcy i poglądy sędziów Trybunału Konstytucyjnego pomija, że ostatecznie kwestię wykładni art. 15b ust. 2 ustawy odsyłającego do odpowiedniego stosowania art. 15 ustawy pozostawiono sądom powszechnym i Sądowi Najwyższemu (protokół z rozprawy przed Trybunałem Konstytucyjnym z 13 stycznia 2010 r.). Zważyć należy, że przepis art. 15b ustawy został dodany do ustawy zaopatrzeniowej art. 2

pkt 3 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. Zmodyfikował on ogólny, określony w art. 15 ustawy, sposób obliczania emerytury, a uczynił to w odniesieniu do funkcjonariuszy, którzy pełnili służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa. Art. 15b ustawy zaopatrzeniowej w ust. 2 odsyła do odpowiedniego stosowania art. 14 i 15 tej ustawy. Podnieść należy, że instytucja odpowiedniego stosowania przepisu jest szczególnym przypadkiem analogii legis (wnioskowania z podobieństwa). Z odpowiednim stosowaniem przepisu mamy do czynienia wówczas, gdy sama norma prawna nakazuje stosować przepis prawny należący do innej instytucji prawnej. Użycie w tym kontekście formuły o odpowiednim stosowaniu przepisu nakazuje organowi stosującemu prawo uwzględnienie ewentualnych różnic między instytucjami, do których należy przepis odsyłający i przepis odesłania. Odpowiednie stosowanie przepisu może zatem polegać na jego zastosowaniu wprost, ale może też oznaczać konieczność wprowadzenia odpowiednich modyfikacji do przepisu odesłania, może też polegać na odmowie jego zastosowania ze względu na określone różnice. Niedopuszczalność stosowania przepisu odesłania może wynikać albo bezpośrednio z treści branych pod uwagę regulacji prawnych, albo z tego, że zastosowanie danej normy nie dałoby się pogodzić ze specyfiką i odmiennością rozpoznawanego stanu. Ustalenie, czy przeniesienie normy prawnej odnoszącej się do instytucji prawnej poza zakres jej bezpośredniego oddziaływania odbywa się z założonym przez ustawodawcę dostosowaniem do drugiego zakresu działania wyznaczonego przez uregulowanie innej instytucji, jak i ustalenie sposobu tego dostosowania, odbywa się przy wykorzystaniu wykładni systemowej i funkcjonalnej. One zaś skłaniają do przyjęcia, że stosowanie normy odniesienia, chociaż odpowiednie, powinno nastąpić w sposób najbardziej zbliżony do tego, w jakim funkcjonuje ona w zakresie bezpośrednim (L. Morawski, Wykładnia w orzecznictwie sądów, komentarz, TNOiK „Dom Organizatora” Toruń 2002, str. 299-301). Zdaniem Sądu Apelacyjnego, zważywszy na kontekst funkcjonalny zmian dokonanych w ustawie zaopatrzeniowej ustawą z 23 stycznia 2009 r., jak i cele tej nowelizacji, szeroko rozważane w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 24 lutego 2000 r., K 6/09 (OTK-A 2010/2/15), należy wykluczyć dopuszczalność stosowania wprost przepisu art. 15 ust. 1 in principio z mocy odesłania z art. 15b ust. 2 ustawy. Stosowanie wprost normy wynikającej z art. 15 ust. 1 in principio, którą skarżący odkodował z przepisu jako przysługiwanie 40% podstawy wymiaru za 15 lat służby w jej chronologicznym ujęciu, czyli za 15 lat poczynając od podjęcia służby, prowadziłyby bowiem w znacznej części przypadków do podważenia celu, jakim kierował się ustawodawca, czyli obniżenia emerytur funkcjonariuszom organów bezpieczeństwa do poziomu przeciętnego w powszechnym systemie ubezpieczeń społecznych. Okresy służby w charakterze funkcjonariusza w organach bezpieczeństwa państwa zostałyby bowiem niejednokrotnie skonsumowane na skutek zachowania zasady przysługiwania 40% podstawy wymiaru za „pierwszych” 15 lat służby. Dopiero każdy chronologicznie dalszy rok służby czy służby równorzędnej po upływie 15 lat byłby traktowany według przelicznika procentowego z art. 15b ust. 1 pkt 1 i 2. W przypadku wnioskodawcy okres służby w organach bezpieczeństwa państwa wynosi 6 lat, 5 miesięcy, 16 dni (od podjęcia służby w 1982 r.), a więc w całości mieści się w pierwszych 15 latach służby. Wobec tego przyjęcie stanowiska wnioskodawcy prowadziłyby do tego, że jego emerytura pozostałaby na niezmiennym poziomie. Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że takie rozumienie odesłania z art. 15b ust. 2, jakie prezentuje organ emerytalny i Sąd Okręgowy, czyli ustalenie takiego znaczenia normy odesłania wyartykułowanej w przepisie art. 15 ust. 1, które pomija zasadę 40% podstawy wymiaru za 15 lat służby, jest prawidłowe. Argumentem, który miałby przemawiać za odmiennym poglądem, jest odrzucenie w trakcie prac legislacyjnych nad ustawą nowelizującą poprawki do ust. 2 art. 15b ustawy zaopatrzeniowej, polegającej na tym, że przepisy art. 14 i 15 znajdowałyby odpowiednie zastosowanie z wyłączeniem art. 15 ust. 1. Odrzucenia tej poprawki miałyby świadczyć o zamiarze ustawodawcy zachowania zasady 40% za 15 lat służby. W ocenie Sądu Apelacyjnego, z powyższym nie można się zgodzić z tej przyczyny, że art. 15 ust. 1 ustanawia nie tylko przedmiotową zasadę, ale również zawiera pkt 3 i 4, których stosowanie do osób objętych hipotezą art. 15b ust. 1 nie jest kwestionowane (okresy składkowe i nieskładkowe poprzedzające służbę). Wobec czego wyeliminowanie stosowania całego ust. 1 art. 15 ustawy zaopatrzeniowej doprowadziłyby do niestosowania również pkt 3 i 4.

Za tym, że art. 15 ust. 1 in principio nie jest stosowany na skutek odesłania przemawia również wykładnia systemowa (systematyzacja wewnętrzna w ramach aktu prawnego). Jeżeli bowiem art. 15a ustawy przewiduje dla ustalonego kręgu adresatów (zakres podmiotowy unormowania) obliczanie emerytury z zastosowaniem zasady 40% za 15 lat służby, to gdyby ustawodawca kierował się takim zamysłem w stosunku do adresatów objętych przepisem art. 15b ust. 1, dałby temu wyraz w przepisie. Sąd Apelacyjny podziela wyrażony w uchwale Sądu Najwyższego z 3

marca 2011 r., II UZP 2/11 (OSNP 2011/15-16/210) pogląd, jeśli chodzi o wykładnię przepisów art. 15b i art. 15 ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej. Wykładnia przedstawiona przez Sąd Najwyższy w powołanej wyżej uchwale jest w pełni prawidłowa, skoro interpretacja zaproponowana przez skarżącego prowadziłaby do pozbawienia lub istotnego ograniczenia waloru i znaczenia normatywnego art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej, przy zaakceptowaniu przez Trybunał Konstytucyjny obniżonego ustawowego wskaźnika 0,7 % podstawy wymiaru za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa. Sąd Najwyższy, co należy podkreślić, konsekwentnie przyjmuje, że problem wykładni przedmiotowych przepisów został już rozstrzygnięty w powoływanej uchwale z dnia 3 marca 2011 r., II UZP 2/11 (por. np. wyrok z 4 lipca 2013 r., II UK 375/12). Nadto w postanowieniu z 24 czerwca 2013 r. Sąd Najwyższy stwierdził, że: „Nie ma żadnych podstaw ani uzasadnienia korygowanie zasady wyliczania emerytury mundurowej od innego wskaźnika procentowego niż 0,7% podstawy wymiaru tego świadczenia za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w ustawie lustracyjno-dezubekizacyjnej, w drodze odpowiedniego stosowania art. 15 ust. 1 in principio ustawy z 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, który przewiduje co najmniej 40% podstawę wymiaru tego świadczenia z tytułu pozostawania w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. Jeżeli służba była pełniona w latach 1944-1990 w organach bezpieczeństwa państwa totalitarnego, o których mowa w art. 2 ustawy lustracyjno-dezubekizacyjnej, to emerytura wynosi zawsze po 0,7% podstawy wymiaru tego świadczenia za każdy rok pełnienia takiej służby (art. 15b ust. 1 pkt 1 ustawy zaopatrzeniowej), z jedynym wyjątkiem uregulowanym w art. 15b ust. 3 i 4.” (II UK 83/13). Akceptując przedstawione powyżej stanowisko Sądu Najwyższego Sąd Apelacyjny uznał, że przy ponownym ustaleniu wysokości policyjnej emerytury skarżącego nie doszło do naruszenia przepisów ustawy zaopatrzeniowej oraz ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa, dlatego Sąd Okręgowy trafnie uznał sporne decyzje za prawidłowe. **Kierując się powyższymi względami Sąd Apelacyjny z mocy art. 385 k.p.c. orzekł, jak w pkt I sentencji.**

Jeśli zaś chodzi o żądanie organu emerytalnego, sformułowane w odpowiedzi na apelację, zasądzenia na jego rzecz od odwołującego się zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej, Sąd Apelacyjny uznał, że w dalszym ciągu tak, jak w postępowaniu przed Sądem Okręgowym, istnieją podstawy do zastosowania art. 102 k.p.c., przede wszystkim ze względu na wysokość świadczenia przysługującego odwołującemu się, które jest niewiele wyższe od najniższej emerytury z powszechnego systemu ubezpieczeń społecznych. Dlatego Sąd Apelacyjny odstąpiło od obciążenia odwołującego się obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego (pkt II sentencji).

Sędziowie PRZEWODNICZĄCY

(...)

(...)